

VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – NR. 1 – MARS 2013

FOR DU SKAL VEL PÅ KOMMUNALTEKNIKKMESSEN?

Du har sikkert allerede krysset av 13.–15. mai på kalenderen? Da går Kommunalteknikk-messen av stabelen i Telenor Arena på Fornebu og dit kommer mer enn 150 utstillere og trolig rundt 5000 besøkende. VA-bedriftene er som vanlig sterkt representert med store og små stands.

➤ Messa går hvert 3. år og er ganske enestående i sitt slag ved at den omfatter all infrastruktur i samfunnet og byr på en rekke spennende faglige aktiviteter, sier Torbjørn Vinje i Norsk Kommunalteknisk Forening som sammen med KS står som arrangør.

➤ I år vil vi for første gang kåre «Årets Kommunaltekniker» og vi vil også dele ut reisestipender på i alt 50 000 kroner for studenter innen tekniske fag. Fristen for å søke stipend er 30. april og elektronisk søknadsskjema finner du på messens hjemmeside.

➤ Dessuten skal vi igjen finne den kommunen i Norge som har det beste drikkevannet. 20 kommuner/vannverk deltar og du kan lese mer om dette på nettstedet: <http://www.kommunalteknikk2013.no/norges-beste-drikkevann-2013-kaares-14-mai.5129116-83278.html>

I tillegg til alle stands og de ulike sosiale aktivitetene satser arrangørene i år på en seminarmyrm som spenner fra fremtidsrettet by- og tettstedsutvikling til optimalisering av fremtidig drift ved nybygg og – ikke minst – flere VA-seminar som fokuserer på blant annet håndtering av overvann, bygging og drift av vannverk, fornyelse av ledningsnett og nye løsninger for private stikkledninger.

➤ I tidligere år har messen funnet sted hos Norges Varemesse i Lillestrøm, og vi tror at vi vil få et løft for hele arrangementet ved flyttingen til Telenor Arena som gir en mer intim og tettere atmosfære, sier Vinje.

Det er fortsatt et lite antall utstillingsplasser ledige for mindre stands og arrangøren kan kontaktes på telefonen.

Torbjørn Vinje tar fortsatt i mot søknader på reisestipender og «etteranmeldte» utstillere som trenger plass i Telenor Arena.

LONDON BYGGER NYTT AVLØPSSYSTEM

London er i gang med utbygging av avløpssystemene – det største avløpsprosjekt i byen på 150 år. Under Themsen bygges det en kjempemessig avløpstunell som skal fange opp overvann og spillvann og føre det ut til renseanleggene ved Themsens munning. Themsen-tunellen, som bores på 35–75 meters dyp, blir hele 22 kilometer lang med en diameter på 7,2 m.

Samtidig lages det en egen tunell for å avskjære overløpet fra det eksisterende fellessystemet ut i elven Lee, som er en sideelv til Themsen, ved den kjente Abbey Mills pumpestasjon. Den såkalte Lee-tunellen er nesten 7 kilometer lang. Byggearbeidene ble påbegynt i 2010/2011, og begge tunellene skal stå ferdig i 2020. Det gamle hovedavløpssystemet er fortsatt i god stand og de fleste overløpene koples mot de nye tunellene.

➤ Et omfattende, men helt nødvendig prosjekt, mener Leiv Molven, Plan- og anleggssjef i Stavanger kommune med ansvar for prosjektering og bygging av veier, vann og avløp. Han har vært i London på studietur i regi av TEKNA og fått presentert prosjektet. ➤ Millionbyen trengte sårt en oppgradering på avløpsiden. Avløpsmengdene er blitt så store at et regnskylt på bare 2 millimeter kan føre til at hovedledningene ikke maktet å ta unna, slik at overløpssystemet sender sterkt forurenset avløpsvann rett ut i Themsen ... nesten som for 150 år siden.

The Great Stink

For alle innen VA-faget bør Londons avløpshistorie være «pensum». I 1700–1800 vokste London kraftig i folketall ... uten at de kommunale tjenestene holdt følge. Eksempelvis gikk all kloakk rett ut i Themsen som ble en eneste gjørme av avfall, avføring, bakterier og epidemifremkal-

lende uhushkheter. Det hele toppet seg midt i 1800 med koleraepidemier og andre dødelige farsetter på grunn av infisert drikkevann. Sommeren 1858 var uvanlig varm, og den stanken som bredte seg fra Themsen var så ille at parlamentsmedlemmene (Parlamentet ligger jo rett ved elvebredden) måtte flytte ut av byen. Denne «begivenheten» har fått navnet «The Great Stink» og ble startskuddet på anleggelse av et underjordisk kloakksystem som den dag i dag fører kloakk og avløp fra London under byen og ut til renseanlegg ved Themsens munning. Det vil si: Ikke alt av overvann og kloakk går til renseanleggene. Da hovedavløpsanlegget for London ble bygd, anla man over 50 overløp som går rett ut i Themsen. Straks avløpsmengdene krever det, kopler overløpene inn, og dermed er det nesten som i Victoria-tiden igjen.

➤ Med de nye tunellene vil så å si alle overløpene fra det gamle systemet bli koblet til det nye avløpssystemet og ledet til oppgraderte renseanlegg. Så Themsen går lysere tider i møte og parlamentsmedlemmene bør kunne sitte trygt uten fare for pest eller kolera, mener Molven.

Plan- og anleggssjef Leiv Molven i Stavanger har vært i London og sett planene for et helt nytt VA-system i millionbyen.

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 35 700 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 51 000 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 900 km. Kommunale vannverk leverte 483 liter per person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter per person og døgn. Annet forbruk er ca. 80 l/p.d. Lekkasjer i vannettene blir da ca. 250 l/p.d. Fornyelsen av avløpsnett per år var på ca. 0,44% i 2011. Fornyelsen av kommunalt drikkevannnett er i gjennomsnitt for årene 2009–2011 på ca. 0,6% per år. Ca. 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

JO LENGER VI VENTER MED Å FORNYE VA-NETTET, JO DYRERE BLIR DET!

Norsk Vanns Toril Hofshagen har ledet arbeidet med rapporten om investeringsbehovene i VA-sektoren.

De VA-anleggene vi har bygget opp gjennom mange år, ville koste 1 053 milliarder kroner dersom de skulle bygges på nytt i dag (gjenanskaffelsesverdi). Det tilsvarer nær 40 % av Norges bruttonasjonalprodukt. 62 % av dagens anlegg er knyttet til kommunale anlegg – 38 % til private anlegg som for eksempel stikkledninger, VA-anlegg i spredt bebyggelse og lignende. Den gjenanskaffelsesverdien VA-anleggene representerer, tilsvarer ikke mindre enn 200 000 kroner pr. innbygger. Hele 90 % av verdien er knyttet til ledningsnett.

Men den «arven» vi skal ivareta, vedlikeholde og videreutvikle, den lar vi dessverre forfalle. Norconsult har utarbeidet en rapport på oppdrag for Norsk Vann, og tallene viser hvilke investeringer som vil kreves for å få dagens VA-anlegg opp på en akseptabel standard i dag og frem til 2030. I rapporten slår Norconsult fast at det offentlige må budsjettere opprustningen til å koste rundt 310 milliarder kroner frem til 2030. De private VA-eierne må se for seg investering i størrelsesorden 180 milliarder kroner i samme periode.

➤ Dette er dels den pris vi nå må betale for å ha latt anleggene forfalle gjennom mange

år, og det reflekterer også hva det vil koste å møte nye utfordringer som klimaendringer, urbanisering og befolkningsvekst, sier Toril Hofshagen, assisterende direktør i Norsk Vann.

En del av investeringsbehovet skyldes den utviklingen vi alle lenge har sett: Kraftig klimaendring med voldsomme regnskyll, oversvømmelser og overvann som finner veien inn i avløpsrørene og sprenger kapasiteten ved rensenanleggene.

➤ Det prosjektet vi nå har arbeidet med, har til fulle vist oss at både bransjen og det offentlige mangler godt statistikkgrunnlag og gode prognoseverktøy. Vår rapport bør være et godt fundament for å komme videre med disse samfunnsviktige spørsmålene, mener Hofshagen.

HVEM SKAL EIE STIKKLEDNINGENE?

I juli i fjor overtok Stavanger kommune alle private stikkledninger ut av offentlig gate/vei.

➤ VA-verket har som målsetting å skifte 1% av vann- og avløpsledningene årlig. Hvis ikke stikkledningene skiftes samtidig, vil alderen på stikkledningene bli høyere enn for de kommunale ledningene, forklarer Harald Bergsagel i Stavanger Kommune. – Dette vil føre til uønsket utlekking av drikkevann, forurensing av grunnen som følge av lekkasje på avløpet og innlekking av grunnvann, lekkasjevann og regnvann i det offentlige ledningsnett. Som igjen vil føre til at spillvannssystemet overbelastes.

➤ VA-verket ønsker å tenke helhet ved å ta hele ansvaret for alle ledninger i offentlige gater/veier. Stikkledningsproblemet ble drøftet i kommunen i forbindelse med at arbeidet med en hovedplan for vann og avløp ble startet i 2009, og etter nøye vurderinger valgte kommunen å satse på en overtakelse av alle private stikkledninger i offentlige gater og veier. Dette ville være den enkleste og greieste strategien i og med at overtakelsen ville følge etablerte grenser mellom offentlig og privat eierskap. Det ville også være i overensstemmelse med de flestes oppfatning av hvor ansvaret til eiendomseierne starter og slutter.

Etter grundige utredninger gjorde bystyret i Stavanger 1. november 2010 vedtak om slik overtakelse og det ble lagt en plan for informasjon til kommunens innbyggere. En bred informasjonskampanje med annonsering, brev og flyvesedler ble satt i gang samtidig som det ble holdt pressekonferanse og lagt ut informasjon på kommunens nettsider.

Etter kampanjeavslutning kunne kommunen glede seg over at bare åtte eiendomseiere – av totalt 35 000 – har reservert seg mot overtakelsen.

➤ Dessuten fikk kampanjen vår «Grand Prix i Sterk Reklame 2012» og Gullpris i kategorien "utendørs/omgivelses design", forteller Bergsagel. – Vedtakene, gjennomføringen og erfaringene så langt er utelukkende positive og utgiftene i forbindelse med overtakelsen er – så langt – mindre enn det vi hadde antatt.